

BIBLIOTEKERNE MÅ GENOPFINDE SIG SELV

Der spares på bibliotekerne, og der bliver færre af dem. Landets største kulturinstitution er under økonomisk pres, men i Brønderslev genopfinder man bibliotekernes funktion og skaber læsegælde for kommunens unge borgere ved at arbejde på tværs.

tekst **SIGNE ROSA SKELBÆK**

I 2020 kan vi fejre 100-årsdagen for den første bibliotekslov i Danmark. Men institutionen, der altid har haft til formål at oplyse borgerne, har formået at forny sig. For i mange kommuner skæres der helt ind til benet på bibliotekerne, og det betyder færre (ny)indkøb af bøger, færre medarbejdere og færre biblioteker rundt i landet. En trist tendens, siger Michel Steen Hansen,

direktør i Danmarks Biblioteksforening, for bibliotekerne har mange vigtige funktioner for en bred skare af borgere og for samfundet. – Bibliotekerne skal være menneskers mulighed for at deltage i samfundet, og opgaven forandrer sig over tid. Siden 1995 har bibliotekerne for eksempel været det sted, hvor borgerne var garanteret adgang til internettet, og biblioteker har altid spillet en kæmpe rolle for samfund, ikke mindst i kommu-

Dokk1 i Aarhus er meget mere end et bibliotek. Her kan du mødes i strikkeklub, gå på pokemon jagt, tage til foredrag eller deltage i sprogcaféen for flygtninge.

ner, hvor biblioteket også er det, der knytter kommunens øvrige kulturtilbud sammen, siger han.

Danmarks Biblioteksforenings nyeste tal viser, at knap 2 ud af 3 kommuner sparer på bibliotekerne. Men andelen er behæftet med usikkerhed, da borgerservice og bibliotek i mange kommuner er lagt sammen, også i budgetterne.

– Men det, vi kan sige ud fra analyser og tal, er, at bibliotekerne er en af de kulturinstitutioner, der er skåret allermest ned, siger Michel Steen Hansen.

Konsekvenserne lur

Paradokset ligger i, at trods besparelser i mange egne af landet og dalende udlån af fysiske bøger, har besøgstallene på landets biblioteker aldrig været højere. De nyeste tal viser, at i 2017 fik bibliotekerne besøg 38,3 millioner gange. En stigning på en million fra året før, og kurven går kun opad. Ifølge Michel Steen Hansen er det, fordi bibliotekerne har måtte forny sig og tilbyde andet og mere end det, de traditionelt gjorde. Og så står de udvide åbningstider for en god andel af de ekstra besøgende, mener direktøren i Danmarks Biblioteksforening.

– Godt nok er antallet af biblioteker blevet halveret på blot 25 år, men nu

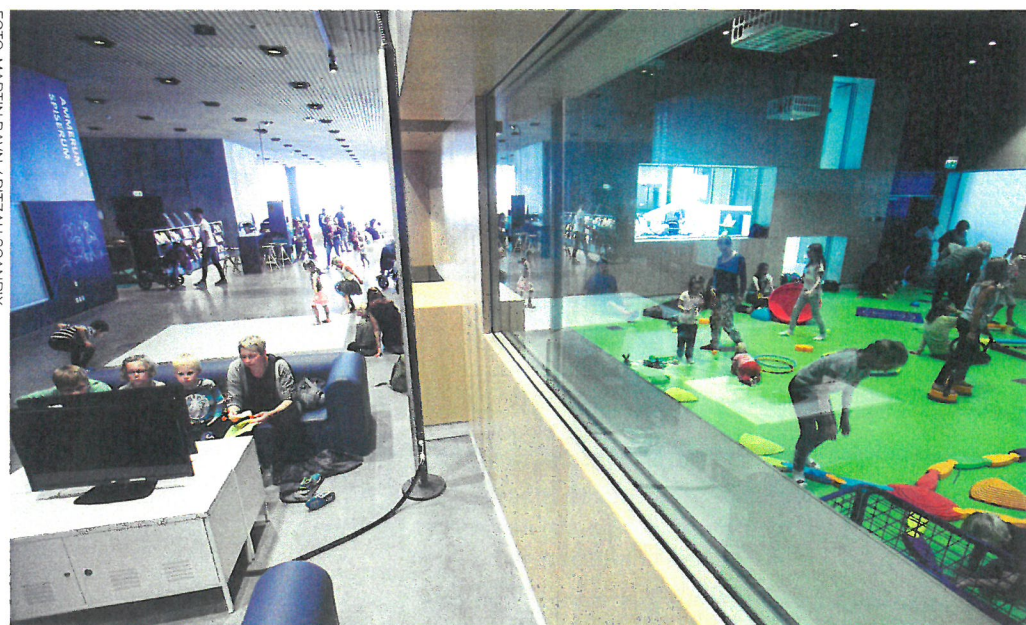

FOTO: MARTIN RAVN / RITZAU SCANPIX

kan folk benytte dem, når de vil. Det betyder, at folk bruger biblioteket til alt muligt andet end bare at låne bøger, for eksempel at afholde møder og arrangementer.

– Bag tallet ligger også en skjult målgruppe, vi ikke tidligere har været opmærksomme på, netop fordi de ikke låner bøger. De studerende bruger i høj grad biblioteket som deres rum. Her formår bibliotekerne at skabe en ramme om det liv, borgerne lever, og det er jo selve pointen, siger Michel Steen Hansen.

Modtendenser spirer

De stramme økonomiske rammer får bibliotekerne til at tænke kreativt for at løse den samfundsfunction, de udgør. Samtidig har brugernes behov ændret sig, så fra at være et udlåningshus rummer bibliotekerne nu også foreninger, politiske partier og alt fra strikkeklubber til ensomme grupper. Århus' nye bibliotek, Dokk1, der blev færdigt i 2017, og er Århus' 19. bibliotek, annoncerer både med strikkeklub og højtlesning for voksne.

– En af de nyeste tendenser er, at folk mødes i lytteklubber på biblioteker. Her lytter man til album og taler om, hvad man synes om musikken, sådan som vi traditionelt kender det fra læsekredse og bogklubber, som også er i vækst. Det er en spirende modtendens, vi har kunnet se et par år, og den er også med til, at besøgstallet stiger, mens der udlånes færre bøger, forklarer Michel Steen Hansen.

– Samtidig kan vi se, at skærer man for meget på personalet, og er biblioteket kun selvbetjent, så holder folk alligevel op med at komme. De ansatte skaber trykthed og orden, og gør, at man kan få hjælp, hvis man har brug for det. Vi står jo også over for den udfordring, at hvis man hele tiden kun præsenteres for Netflix, så tror man, at det er Netflix, man har brug for. Bibliotekerne skal formidle, at vi måske også har brug for mere ro og fordybelse, og det er jo det, biblioteker kan. På den måde kan bibliotekerne også være en solid modvægt til sociale mediers algoritmestyring og fake news, fordi de skaber adgang til viden, siger han.

“Efter forløbet ønskede pigerne deres egen bogklub, hvor de mødes en gang om måneden og taler om den bog, de har læst siden sidst.

Lotte Worup, fritids- og kulturechef i Brønderslev Kommune

Brønderslev-ideen

Ifølge Michel Steen Hansen udgør den digitale verden i høj grad en konkurrence til bøgerne, og det, mener han, ses ved, at skoleelever i mindre grad interesserer sig for litteraturens verden. En udfordring, som bibliotekerne også tager på deres kappe. I Brønderslev har man sidste år igangsat et forløb, hvor man arbejder på tværs af biblioteker, skoler og foreninger, for at vække læselysten hos børn og unge.

Et endnu ikke afsluttet projekt bandt unge pigers interesse for heste sammen med bøgerne. I forløbet samarbejdede Hjallerup skole og Brønderslev Bibliotek med den lokale forening Hjallerup Rideklub. En gruppe på 25 piger mødtes på biblio-

Hjallerup Rideklub samarbejder med Brønderslev Bibliotek om at vække pigers interesse for bøger. På rideskolen får de lov at nærde med heste både i bøgernes og i den fysiske verden.

teket og i stalden for at læse hestebøger, og samtidig fik de også lov til at strigle heste, muge ud og ride, fortæller Lotte Worup, Fritids- og Kulturchef i Brønderslev Kommune, om initiativet, der startede sidste år.

– Vi spurgte os selv, hvad vi troede, der skulle til, for at denne gruppe af piger fik en interesse for at læse. Og så startede det som et pilotforsøg, med fokus på at udvikle nye måder/metoder til, hvordan biblioteket kan målrette læseinspiration til en udvalgt målgruppe, fortæller Lotte Worup. Projekterne i Brønderslev Kommune er blandt andet finansieret af midler fra Slots- og Kulturstyrelsen og er baseret på et stærkt samarbejde med de lokale foreninger, der også har en interesse i at invitere børnene med i for eksempel rideklubben.

– Efter forløbet ønskede pigerne deres egen bogklub, hvor de mødes en gang om måneden og taler om den bog, de har læst siden sidst. Det viser virkelig, at når vi hver især brænder for vores fagområde, så kan vi virkelig få projekter til at blomstre. Det er vores biblioteker især dygtige til at facilitere, siger Lotte Worup. Brønderslev Kommune har i indværende budget afsat 13.791.000 kroner til deres tre biblioteker. Herudover er de ved at bygge et nyt bibliotek, der forventes færdigt til efteråret og skal erstatte et af de gamle.

■ sisk@kl.dk

BRØNDERSLEVS PROJEKTER

I 2018 lavede Brønderslev Kommune syv forskellige projekter, der alle havde til formål at styrke interessen for bøger. Alle projekterne var delvist finansieret af Slots- og Kulturstyrelsen. Man kan læse mere om hvert enkelt projekt på www.projektbank.dk.

FOTO: BRØNDERSLEV BIBLIOTEK